

Добровільна сертифікація

Д-р Крістіне Ботман

Засади сертифікації

- Норма ISO 9001:2015 з метою: процес та безпечність продукту
  - Основні риси управління якістю та проведення аудиту
- Специфічні норми (закон, наука, економіка, ринок)
  - Щодо процесу (інформація про продовольчий ланцюг)
  - Щодо суті (лабораторія: наприклад, заборонені речовини, залишки)
  - Вимоги ринку (наприклад, особлива якість)

Засади сертифікації

- Державні = законодавчі засади – в т.ч. для експорту
  - Аудити державних органів
    - Всі зареєстровані підприємства
    - «Учасники» = 100%
    - Перевірка практично всіх або залежно від ризиків
    - Сплата завжди або за особливі витрати
  - Результати як підстава сертифікації державними органами гарантують якість і безпечність продуктів для третіх осіб

Засади сертифікації

- Власні перевірки учасників ринку
  - Внутрішній контроль сировини (залишки, сторонні домішки)
  - Власний контроль процесу (нагрівання)
  - Власний контроль продукту (хімічний склад)

Засади сертифікації

- Контроль власних перевірок учасників ринку (добровільна участь = < 100%)
  - Взаємний аудит підприємств (наприклад, аудит поставників) або
  - Аудит уповноваженими органами
  - Допуск аудитора системою, що підтримується підприємствами, або
  - Допуск аудиторів державними органами

Засади сертифікації

- Що має бути гарантовано? Якість, безпечність та...
  - Гарантії відповідно до вимог бізнесу
  - Гарантії відповідно до вимог споживачів
  - Дотримання процесів у ланцюгу продуктів харчування
  - Дотримання процедури, а отже властивостей продуктів
    - Хто їх встановлює? Хто актуалізує? Хто оцінює?

Приклади з Німеччини

1-3

- 1. Маркування яєць: обов'язкове, контролюється державою
- 2. Контроль органічного виробництва: позначка відповідно до вимог закону
Змішаний приватний і державний нагляд
- 3. Забезпечення якості: позначка на вимогу учасників продовольчого ланцюга
Суто приватні критерії та нагляд за їх дотриманням

Приклади з Німеччини

1. Маркування яєць:

- Маркування яєць:
обов'язкове, контролюється державою

Приклади з Німеччини

1. Маркування яєць:

- Маркування яєць регулюються по всьому ЄС
- Контроль у галузі нагляду за ринком
- Код виробника: Система утримання
  - 0 = екологічне виробництво – 1 = вільне утримання – 2 = підлогове утримання – 3 = утримання в клітках
- Коди країн (DE, NL тощо)
- Код федеральної землі, наприклад 03 = Нижня Саксонія; 12 = Бранденбург

Номер підприємства + номер курятника

Приклади з Німеччини

1. Маркування яєць:

Приклади з Німеччини

2. Маркування органічного виробництва

- Контроль органічного виробництва
- Підстава – Директива ЄС
- Перевірки приватними інспекціями
- Державний нагляд за інспекціями

Приклади з Німеччини

2. Маркування органічного виробництва

- Сільськогосподарська продукція, продукти харчування та корми з позначкою «біо-», «еко-» підлягають перевірці допущеними приватними інспекціями
- Контролери приватних інспекцій перевіряють підприємства щонайменше один раз на рік (за рахунок підприємства)

Приклади з Німеччини

2. Маркування органічного виробництва

- Ретельна перевірка полів, тваринницьких приміщень, переробних цехів і складів, потоку товарів, взяття проб
- Виробники повинні документувати всі стадії виробництва
- Документування прийняття та вибуття кожної тварини, а також ветеринарного обслуговування
- Підприємства, що здійснюють переробку харчових продуктів, мають відкривати рецепти; баланс закуплених та проданих товарів

Приклади з Німеччини

2. Маркування органічного виробництва

- Нагляд за діяльністю приватних інспекцій державними органами з погляду об'єктивності та ефективності перевірок органічного сільського господарства
  - Допуск та нагляд за інспекціями з органічного сільського господарства
  - Облік встановлених інспекціями (з органічного сільського господарства) порушень
  - Ухвалення санкцій через встановлені порушення, в т.ч. за потреби видалення позначки про органічне виробництво
  - Перевірки належного маркування поняттями «біо-», «еко-», а також позначкою про встановлену перевірками відповідність вимогам

Приклади з Німеччини

3. Забезпечення якості

- Забезпечення якості – від фермера до полиці в магазині
  - Система перевірок, що підтримується лише бізнесом
  - Критерії аудиту встановлюються партнерами в системі
  - Строге відмежування від даних державного нагляду
Критерії ґрунтуються на виконання правових вимог та є ширшими за них

Приклади з Німеччини 3. Забезпечення якості

Див. власну доповідь щодо забезпечення якості

Що відрізняє систему

- Позначка, що підтримується бізнесом:
  - Учасники сприймають її значно краще, ніж законодавчі вимоги
    - Добровільна участь
    - Можлива участь в ухваленні рішень
    - Виконання вимог ринку є ринковою перевагою

Що відрізняє систему

- Позначка, що підтримується бізнесом:
  - Участь соціальної ринкової економіки
    - Впровадження інновацій легше, ніж у законодавчій системі
    - Зміни можна впроваджувати більш гнучко
    - Бізнес навчає, залучає та контролює персонал з перевірок

Що відрізняє систему

- Позначка, що підтримується бізнесом:
  - Виконання мінімальних державних вимог не є ринковою перевагою
За дотримання закону
    - немає схвалення або визнання
    - немає ринкової переваги
  - Якість та обсяг системи перевірок визначаються самостійно
    - Витрати адаптуються до переваг на ринку
    - Глибина перевірки залежить від цілей

Що відрізняє систему

- Принципи системи перевірок – що є метою?
  - Критерії – ухвалення – перевірка – перетини додатково до вимог законодавства
  - Поєднання законодавчих вимог з прагненням до отримання позначки
  - Можлива цільова підтримка задля виконання певних критеріїв
  - Незалежно від розміру підприємства
  - Витрати на розбудову та підтримку системи несуть учасники ринку, що отримують перевагу
  - Незалежність у всеохопному взаємному контролі

Що далі...

Не нехтувати усуненням дефектів!

- Покарання порушень – важливо для довіри!
  - Надавати докази
  - Платна наступна перевірка
  - Частота перевірок залежить від ризиків
  - Процедура на випадок порушення договору – процедура виключення
  - Повідомлення державному нагляду
  - Уникнення шкоди для позначки в цілому

Це відрізняє систему!

- Якість і безпечність
Виконання законодавчих вимог як передумова приєднання
- Публікація результатів перевірок
- Система бенчмаркінгу для учасників = процес постійного покращення
- Виконання вимог суспільства: охорона здоров'я, споживачі, довкілля, тварини...

Дякую за Вашу увагу